

מעשה נורא שקרה במדינת פולין בעיר באראזניץ ומחמת כי מוסר השכל גדול יוצא מזה המעשה אמרתי לספחה לזאת המחברת לשען ידעו כל כי השיי אחביי למען ידעו כל כי השיי [השם יתברך], אחביי [אחינו בית ישראל] מאריך אפו וגבה דיליה [וגובה את שלון] ככתוב בתורה מפורש: "כאשר עשה כן יעשה לו".

הנה בעיר באראזניץ בשנת שלשים ושש למאה הרביעית רכב הדוכס המולך על עיר ההוא על סוס ברחוב, וכעברו זרק איש א' [אחד] אבן אחת אשר יש בה כדי להמית, על ראש הדוכס, ואך מחמת אשר צלחה לו שעתו כי שחה אז את ראשו על צד ימינו לראות דבר מה על הארץ, וע"כ [ועל כן] חלף לו את האבן ממול אזנו השמאלית ולא עשה לו רושם. ועל כי קרה לו דבר זה ברחוב היהודים, על כן גזר על כל היהודים להשמידם מנער ועד זקן אם לא שיראו לו את האיש אשר זרק עליו האבן,

מעשה נורא שקרה במדינת פולין בעיר באראזניץ ומחמת כי מוסר השכל גדול יוצא מזה המעשה אמרתי לספחה לזאת המחברת לשען ידעו כל כי השיי אחביי מאריך אפו וגבה דיליה ככתוב בתורה מפורש כאשר עשה כן יעשה לו:

הנה בעיר באראזניץ בשנת שלשים ושש למאה הרביעית רכב הדוכס המולך על עיר ההוא על סוס ברחוב, וכעברו זרק איש א' [אחד] אבן אחת אשר יש בה כדי להמית על ראש הדוכס, ואך מחמת אשר צלחה לו שעתו כי שחה אז את ראשו על צד ימינו לראות דבר מה על הארץ, וע"כ [ועל כן] חלף לו את האבן ממול אזנו השמאלית ולא עשה לו רושם. ועל כי קרה לו דבר זה ברחוב היהודים, על כן גזר על כל היהודים להשמידם מנער ועד זקן אם לא שיראו לו את האיש אשר זרק עליו האבן, ובתנאי כפול שגם יודע כי הוא פעל את זה ולאחז כוונה ונתן להם מעת לעת.

מובן ממילא מה עשו צאן קדשים המובלים לטבח בלי אשמה. גזרו צום וקראו אל ה' בחזקה וקבלו עליהם באהבה את כל הנגזר עליהם, אבל כה הלכו שני ימים בלי שום עזר להם. אבל כמה גדלה מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה]: "אפילו חרב חדה מונחת על צוארו, אל ימנע עצמו מן הרחמים", כי ביום השלישי לפנות ערב בא איש אחד מפשוטי המון העם ויאמר אנכי אודה על פשעי, כי למה יובלו לטבח בפשעי העדה הקדושה. אנכי שלחתי יד בהדוכס כי שנאת עולם שנאתו. ועתה הובילוני אליו ואשים קץ לימי לכפרי על עוני, ואנכי אודה בפניהם. "ויאמרו אליו כל העם: ה' הטוב ינחך בדרך האמת ותזכה לילך מחיל אל חיל בגן עדן העליון כי הצלת את נפש כל העם ממות. אבל הגד נא לנו אם באמת ובתמים היית אתה הזורק את האבן או אם למען הציל צאן קדשים מהריגה חרפת את נפשך למות." ויאמר להם האיש: "כוונתי

ובתנאי כפול שגם האיש בעצמו יודה כי הוא פעל את זאת ולא יזיה כוונה. ונתן להם שהות ג' ימים מעת לעת.

מובן ממילא מה עשו צאן קדשים המובלים לטבח בלי אשמה. גזרו צום וקראו אל ה' בחזקה וקבלו עליהם באהבה את כל הנגזר עליהם, אבל כה הלכו שני ימים בלי שום עזר להם. אבל כמה גדלה מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה]: "אפילו חרב חדה מונחת על צוארו, אל ימנע עצמו מן הרחמים", כי ביום השלישי לפנות ערב בא איש אחד מפשוטי המון העם ויאמר: "אנכי אודה על פשעי, כי למה יובלו לטבח בפשעי העדה הקדושה. אנכי שלחתי יד בהדוכס כי שנאת עולם שנאתו. ועתה הובילוני אליו ואשים קץ לימי לכפרי על עוני, ואנכי אודה בפניהם. "ויאמרו אליו כל העם: ה' הטוב ינחך בדרך האמת ותזכה לילך מחיל אל חיל בגן עדן העליון כי הצלת את נפש כל העם ממות. אבל הגד נא לנו אם באמת ובתמים היית אתה הזורק את האבן או אם למען הציל צאן קדשים מהריגה חרפת את נפשך למות." ויאמר להם האיש: "כוונתי

בזה לא לכם לדעת, ורק קודם מותי אודיע לכם ולא תתפלאו ותדעו כי באמת חייב אני מיתה כזו." ויתפלאו העם ויחרשו [ויחרישו] ממנו. וילכו עמו ראשי הקהל אל פקיד העיר ואמרו אליו: "הנה זה האיש אשר השליך את האבן על ראש הדוכס, ואנחנו את נפשינו הצלנו." ויחקור הפקיד מהאיש ההוא אם אמת בפייהם, ויודה לו כי הוא היה המועל מעל לזרוק את האבן. וכאשר ספרו את הדברים האלה להדוכס הלך בעצמו לראות ולחקור ממנו. אבל הוא הגיד שנית את הדברים האלה כי הוא בעצמו עשה זאת בלתי שום מסית, וגם איש לא ידע מזה, ובעת זורקו את האבן נתגנב מבני האדם למען לא יראו אותו ועל כן לא מצאוהו. ויאמר לו הדוכס: "מה עשיתי לך רעה כי רצית להרגני על לא חמס בכפי?" ויאמר לו האיש: "כי כל ימי הייתי שונא אותך אף כי לא ראיתי בדך רעה, וע"כ [ועל כן] בכל פעם אשר אני רואה אותך

בזה לא לכם לדעת ורק קודם מותי אודיע לכם ולא תתפלאו ותדעו כי באמת חייב אני מיתה כזו ויתפלאו העם ויחרשו ממנו. וילכו עמו ראשי הקהל אל פקיד העיר ואמרו אליו: "הנה זה האיש אשר השליך את האבן על ראש הדוכס, ואנחנו את נפשינו הצלנו." ויחקור הפקיד מהאיש ההוא אם אמת בפייהם, ויודה לו כי הוא היה המועל מעל לזרוק את האבן. וכאשר ספרו את הדברים האלה להדוכס הלך בעצמו לראות ולחקור ממנו. אבל הוא הגיד שנית את הדברים האלה כי הוא בעצמו עשה זאת בלתי שום מסית, וגם איש לא ידע מזה, ובעת זורקו את האבן נתגנב מבני האדם למען לא יראו אותו ועל כן לא מצאוהו. ויאמר לו הדוכס: "מה עשיתי לך רעה כי רצית להרגני על לא חמס בכפי?" ויאמר לו האיש: "כי כל ימי הייתי שונא אותך אף כי לא ראיתי בדך רעה, וע"כ [ועל כן] בכל פעם אשר אני רואה אותך בלתי שום מסית, וגם איש לא ידע מזה, ובעת זורקו את האבן נתגנב מבני האדם למען לא יראו אותו ועל כן לא מצאוהו. ויאמר לו הדוכס: "מה עשיתי לך רעה כי רצית להרגני על לא חמס בכפי?" ויאמר לו האיש: "כי כל ימי הייתי שונא אותך אף כי לא ראיתי בדך רעה, וע"כ [ועל כן] בכל פעם אשר אני רואה אותך

בזה לא לכם לדעת ורק קודם מותי אודיע לכם ולא תתפלאו ותדעו כי באמת חייב אני מיתה כזו ויתפלאו העם ויחרשו ממנו. וילכו עמו ראשי הקהל אל פקיד העיר ואמרו אליו: "הנה זה האיש אשר השליך את האבן על ראש הדוכס, ואנחנו את נפשינו הצלנו." ויחקור הפקיד מהאיש ההוא אם אמת בפייהם, ויודה לו כי הוא היה המועל מעל לזרוק את האבן. וכאשר ספרו את הדברים האלה להדוכס הלך בעצמו לראות ולחקור ממנו. אבל הוא הגיד שנית את הדברים האלה כי הוא בעצמו עשה זאת בלתי שום מסית, וגם איש לא ידע מזה, ובעת זורקו את האבן נתגנב מבני האדם למען לא יראו אותו ועל כן לא מצאוהו. ויאמר לו הדוכס: "מה עשיתי לך רעה כי רצית להרגני על לא חמס בכפי?" ויאמר לו האיש: "כי כל ימי הייתי שונא אותך אף כי לא ראיתי בדך רעה, וע"כ [ועל כן] בכל פעם אשר אני רואה אותך

משתוקק אני להרגך." וישאלהו הדוכס: "ומי הכריח אותך עתה להתודות? הלא ידעת כי לא אנקה אותך ואעשה לך יסורים קשים ותמות מיתה משונה. הלא אם היית שותק היה אפשר שתנצל על ידי בריחה או אפשר הייתי מתפייס ולא הייתי מוסר כל היהודים להריגה." ויאמר לו האיש: "כי יראתי כי לא יהי תלוי בי מיתת המון עם רב מישראל, ואף אם יהרגו אחד בלי פשע הלא העון עלי הוא, וע"כ [ועל כן] הודתי [הודיתי], ואנכי בעצמי אשא את עוני."

סוף דבר אחרי כל החקירות והדרישות אשר הבינו כל השופטים כי לא ידו היתה במעל הזה כי אין לו שום דין ודברים עם הדוכס, וע"כ [ועל כן] חפשו עילה שיודה כי לבעבור הציל נפשות בני ישראל ממות עושה זאת. אבל הוא אמר כי רק ידו היתה במעל הזה, ואין אשם בזה לשום בר ישראל זולתו. ודבר המלך אין להשיב ונגמר דינו למיתה. והכינו תלייה ברחוב העיר ונאספו כל העם וגם המלך להיות בעת משפטו. אך כאשר הובילוהו לתלותו בקש חסד מהדוכס כי ימסרו את גופו לעדת ישראל שהמה יקברו אותו. ויבטיח לו הדוכס. ואז אמר אל בני ישראל אשר הלכו אצלו: "הזהרו

שלא לעשות לי כבוד בעת קבורתי וגם לא לחקוק שום חואר על מצבת קבורתי. כי אם לחרות בחרט אנוש: "פה נטמן הגזלן בן נתניה שהרג את גדליהו בן אחיקם". ואז הבינו העם כי היה גלגול ישמעאל בן נתניה וכן עשו כאשר צוה להם לחקוקים הדברים על ציונו הקי [הקדוש]. והמעשה נכתב בפנקס מהחבורה קדושה:

תמו ספורים הנוראים: ממעשים הנפלאים מחסידי עליון השלמים ויראים. ה' הטוב יגן עלינו זכותם לדור דורים:

ס ל י ק

מחסידי עליון השלמים ויראים. ה' הטוב יגן עלינו זכותם לדור דורים:

סליק

שלא לעשות לי כבוד בעת קבורתי, וגם לא לחקוק שום תואר על מצבת קבורתי. כי אם לחרות בחרט אנוש: "פה נטמן הגזלן ישמעאל בן נתניה שהרג את גדליהו בן אחיקם". ואז הבינו העם כי היה גלגול ישמעאל בן נתניה, וכן עשו כאשר צוה להם. וחקוקים הדברים על ציונו הקי [הקדוש]. והמעשה נכתב בפנקס מהחבורה קדושה: תמו ספורים הנוראים: ממעשים הנפלאים מחסידי עליון השלמים ויראים. ה' הטוב יגן עלינו זכותם לדור דורים: